

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Tarlózás a koalíció idején.

II.

Önálló bank. Fregolin is tultett ez a komédia. Egymásután váltakozott; ököre menő követelés, lefújás, szakadás, ölekezés, ordítózás, ellapulás; önálló bank, kartell bank, előkészítési bank. A vezérek mást akartak, mint a hadsereg, sőt ez is ellenkező zászlóaljakra oszladozott. A sereg egy része megtagadta és lehurrogta a vezért, persze nem az ő jelenlétében. A hír hallatára feltette a kérdést? ki hát a vezér? ... én e, vagy más? ... Persze, hogy ő. Éljenek közt: ő. Tegnap felfalták Jónást, ma kicethalaszták a szárazra. Te vagy a vezérünk. Igen, mert az ő nevének — (az az apjének) — még nagy súlya van a választásoknál, s mihelyt meghallották tőle, hogy a királynak engedelmeskedni muszáj, s független miniszteriumot kapni nem lehet, mindjárt nem ordítottak tovább, hogy nem tartanak többé a 67-esekkel, mert megijedtek, hogy mindenből kicsöppenhetnek s a nagy kiabálásból az lett, hogy »őszig nem csinálnak semmit.«

Miért vitték fel hát a nemzetet Pünkösdkor *rendületlenül követelni* az önálló bankot!? Miért rendeztek népgyűléseket, ha ők magok kartellbankkal is, sőt pusztá előkészítés ígéretével is megelégedtek?! Hát annyi ideig sem kitartók, mint az »Isola«, mint amelyben a hideg meleg étel eláll 24 óráig. Legutóbbi terminusuk az ősz, de hátra lesz még a cigány superlatívus: a legeslegutolsó. Majd addig egyszer-kétszer lehaazárolózzák addig Andrásst, Wekerlét,

s mikor kenyértörésre kerül a dolog, ezeket ismét megteszik tiszteletreméltó hazafiaknak, — mint ahogy Apponyt is elismerik függetlenségi vezérnek, aki pedig fülük hallatára örültségnek nevezte az önálló bankot.

Ilyen vergődés, kinlódás közt állapotok meg az ősz terminusban. Sok viz lefoly addig a Dunán. Sok dolog közbejöhethet, sok ember megpuhulhat, és kibuvót vagy fedezetet lehet találni épen úgy a bank prolongációjára, mint ahogy találtak a quóta emelésére s a közös vámterületre, melyről azt üvöltötték, hogy az, a nemzeti becsület dolga s a quótában meg van adva az ára a külön banknak.

Ha még ez is függetlenségi párt ... akkor a Gotterhalte is nemzeti himnusz! ...

Pozsony—bécsi villamos vasút. Még ezelőtt három évvel nagy lármát csapott ellene a képviselőház, nem csupán a függetlenségi párt, hanem sokan a többi pártból is hazaáruulással bélyegezték még az előterjesztést is, s olyan csatornának jeleztek, melyen beszívárog az országba az elnémetesedés. Más államban — ezelőtt a miénkben is — minden kereskedelmi miniszter belebukik egy olyan javaslatba, melyet a többség elvet. A mi kereskedelmi kormányunk úgy tett, mint a gummilabda, ha behorpasztották, megint kirugta magát. Ezt a javaslatot kétszer is előterjeszti, visszavonatták, ismét előveszi, megpreparálja az embereket ... és megszavaztatja a vasutat ... Azt a kutyafáját annak a Lipótrendnek.

Az Ur színe-változásának ennyi parodiáját, még a mozik se mernék produkálni. Emlékezhettünk, hogy minő vehemens hazafias érzelemmel hurrogták le ezt a javasla-

tot. Minő lelkesedéssel éljeneték azokat, kik ellene szavaztak! ... és most ugyanezek az emberek azokat éljeneték, kik ezt a javaslatot pártolták ... s egyetlen egy szavazat esett ellene.

Hol vagy Ádám? ... kérdé az ur az elrejtőzött csintevőtől? ... Mit pedig kérdezhettük: hol vagy Apponyi az independum publicae honestatissal? Mert a Pál furdulása már csak ide tartozik! Mért nem dörgöd le azokat a kalandorokat, kik hazafias cselekedetnek hirdetik ma ugyanazt, amit tegnap hazaáruulásnak kiabáltak?! ... De nem szólt a bölcs hallgató. Jól megtudja rostálni a hallgatást, hogy *válság idején* obligon kívül maradhasson.

Hadd füttyüljön hát a vasut nemcsak Börgöndnek, hanem Bécsnek is, és füttyüljön be Pozsonynak.

Ne tarlózzunk tovább. Hagyjuk egy időre ezeket a szomorú dolgokat. Ugy is lesz ezeknek még folytatása. A bizonynyal megalkotandó fuzió hozhat még több szégyent és romlást is hazánkra. Mert a fuzió meglesz. Meglesz olyan pártok között, melyeknek elveik ellentétben állanak, meglesz olyan emberek között, kik hol lerondítják, hol lenyalják egymást. Hogy az ilyen szegre akasztó és jégbehűtők kezében mi lesz a honból, csak az Isten tudja. De azt tudjuk mindnyáján, hogy a nemzet egykori ideálja, a függetlenségi párt nagyot vétkezett; mert lethargiába terelte a nemzetet a családásokkal, mely csüggedezve sóhajtoz: Kiben bizzam tehát, ha ezekben is csalódtam?! ...

K. F. azzal mentegetődzik, hogy a függetlenségi párt idő előtt nyert többséget. De azért mégis apostoloskodásra buz-

Az ülő.

— Eredeti tárca —

Írta: Büchler Róbert.

(2.)

A legények meg az inasok szótalanul mosakodtak, átöltöztek. Pista is. De nem örült senki. Aztán megszólalt a csemetyű. Ez azt jelentette, hogy tállalják az ebédet. Indulásra készültek. Mindenki Pistára nézett.

— Csak menjetek, én majd utánatok jövök. És mentek. Magára hagyták, s ő elkezdett sirni, keservesen zokogni. Érezte, hogy az ő boldogságának vége szakadt, hogy neki e házban már nincs keresni valója.

Hirtelen fölnyíl a műhely ajtaja és beszél a cseléd:

— Pista jöjjön már, Juliska kisasszony hivatja. És mikor a cselédleány észrevette Pista könnyes szemét, közlékeny lett, és oda sugta a remegő legénynek:

— Tudja, a Juliska nekem mondta, hogy ő nem akar a tanító felesége lenni, mert nem szereti, de muszáj neki, mert a szülei úgy kívánják és egész éjjel sirt — és —

— Csak hallgasson, menjen vissza s mondja meg, hogy én beteg vagyok, nem bírok bemenni és — és hogy sok szerencsét, boldogságot kívánok én is Juliska kisasszonynak.

A cseléd távozott.

Jóval később Juliska maga jött a műhelybe. Lábai alig vitték. A műhely üres volt. A háló-

szoba ajtaja be volt téve. Oda ment és a kilincset megnyomta, reszkető hanggal szólt be édesen, reménykedve, bocsánatot kérőleg és fájdalomteljesen:

— Pista!

Semmi válasz.

Felszakítja az ajtót egészen, benttermett a munkások közös hálószobájában, de ott sincs Pista. A ruhaszekrénye nyitva áll. Az asztalon egy levél fekszik. Fölkapja. Az van reá írva: »Juliska kisasszonynak.« Lázasan bontja ki és olvassa:

Juliska kisasszony!

»Bocsásson meg, ha valaha véttem. Áldja meg a jó Isten és legyen boldog a tanító ural. Engem többé látni nem fog, mert elmegyek messze innét, csak a szívemet hagyom itt, azt is megtörve. Ne haragudjanak reám, de én itt nem tudok tovább megmaradni, mert nem bírnám ki. Köszönöm a jószágukat, s köszönöm azt is, hogy e házban boldognak érezhettem magam, ha nem is tartott soká. A ruhámon és a fehéreneműmön kívül nem viszek magammal mást, csak azt a rózsát, melyet Juliska kisasszonytól kaptam névnapomkor, még egy — keserű emléket.

Felejtsek a szegény Pistát.«

Sok év telt el azóta. Pista beváltotta szavát. Elment messzire. Bevándorolta fél Európát. Sok helyütt dolgozott, mert nem talált nyugtot sehol. Mint ügyes, okos és szorgalmas munkást mindenütt szerették, tisztelték. Már jóval túl volj Jaz ötvenen, fekete haja erősen őszült, s habár a sok év nehéz munka folytán görnyedni kezdett is már kicsiny fekete bajszával, sötétbarna szemével még mindig érdekes alak volt. Jó sokáig

nem volt maradása sehol. Folyton változtatta helyeit. Csak itt, mostani helyén maradt meg véglegesen. Már vagy husz esztendeje dolgozik e műhelyben. De szóltan lett. Csak gyermekekkel szeret hosszabb ideig beszélgetni, és ha meglát egy kékszemű leánykát, nagyokat sóhajt. Viszi még mindig emlékeit, fájdalmát magával, de nem mondja el senkinek. Nem panaszkodik, nem szól senkinek. pedig már sokszor faggatták, hogy hát miért oly szomorú mindig? Ha aztán egymagában van, előszedi vándorkönyvét. Abban egy kis zacskóban, melyet maga vart, vannak elfakult összefonnyadt, elsárgult, de féltve őrzött virágtörödékek. Soká nézegeti, csókolgatja őket. Valamikor vörös rózsá volt. Aztán visszateszi megint a helyére és a multakon gondolkodik.

Az előbb is így tett. És most az ő kincsével lefeküdt a műhely kemény padlójára: Rég le-tűnt időket varázsolt maga elé, s végre elszundikált a nagy csendben. Álmodozott.

A többi legény, inas visszatért a műhelybe.

Tűzet raktak, beléje dugták a nagy vasat, s mikor az izzóvá lett, kihúzták, rátartották a nagy ülőre, s mindegyik kisebb — nagyobb pörölyt fogott, és ütötte verte az ülő hátán, hogy a vörös szikrák messze szétröpködtek. Sok ütés érte a tüzes vasat és az ülőt is, egyszerre csak fel-emelkedett ágaskodott az ülő és dörmögve dühösen megszóllalt:

— Hát nem volt még elég? Segitettem nektek munkáitokban, s mégis mindig engem ér sulyos ütések?

Szeme is volt az ülőnek, haragvó bösz szeme s dühösen nézte az ámuló munkásokat. S istergő szikrákat szórt villogó vad szeméből.

ditja a képviselőket s minden pártot hivogat a 48-as pártba. Idő előtt?! Micsoda beszéd ez? Mit jelent ez? Nem azt jelenti-e, hogy ami ellen a függetlenségi pártnak halálra kellene harcolnia, t. i. a túltengő királyi akarat ellen, ennek alárendeli a nemzeti akaratot. Ezzel pedig csődöt mond a függetlenségi párt, s ő megszűnt neki vezére lenni, s a párt szolgálásra degradálódik, melynek egyéb kötelessége nincs, mint az engedelmesség. A paktumnak azt a pontját, mely még jövőre is csupán a király által kijelölendő tárgyak elővételét állapította meg, mindenki aláírhatta volna, csak a függetlenségi párt nem, mert annak aláírásával tönkretette 35 éves küzdelmét.

Idő előtt! . . . Hát mitől fél? . . . Absolutismustól? . . . Hát a királyi akarat nem az? . . . A szuronyoktól? . . . Ez se tarthatna itt sokáig, mert a dinastiának is, Ausztriának is szüksége van egy békés, megelégedett Magyarországra. De ha konfliktusba nem akart menni a koronával, hát maradt volna meg tovább is ideális ellenzéknek, hirdette volna az országban, hogy ami időnk még nem érkezett el. Elérkezett volna az előbb, sem mint remélhette volna. De egy bizonyos programmal magát megválasztatni s azután más feladatot vállalni, visszaélés az alkotmányos renddel.

A képviselő nagy része nem követi a függetlenségi elveket, melyekre megválasztott. Tökéletes anomália ez. Régen megvolt a visszahívási jog, és helyesen, mert a választás két oldalú szerződés. Egyik félén a program, másikon a szavazat. Amely képviselő nem a programot követi, megszegi a szerződést, következésképp megszegheti a másik is azzal, hogy a választást semmisnek deklarálja. Amely képviselő nem a programot követi váltóhamisítás bűnébe esik, tehát büntetendő. Aki talmival fizet arany helyett, becsukják. Pedig amit most a függetlenségi párt követ, az gyakorlati politika ugyan, de amelyet ők, mint nemzetientlen tönkretettek.

Ne ült volna hát a husos fazék mellé, hanem maradt volna ideális párt az idő elérkeztéig, ne lépett volna koalícióba a személyi, de nem nemzeti érvényesülés végett, mert a függetlenségi párt, ha nem az elvei

Megijedtek tőle a munkások, eldobva vasat és pörölyt futottak el. Az öreg legény csak nézi, nézi ezt, de most leugrik a nagy fatömből s ugrik az öreg legény felé, akkorákat toppantva, hogy a padló is megremegtek, az ablakok pedig megrezegtek tőle. És most reá ugrik a nehéz ülő az öreg legény mellé. Megakarja fogni izmos harjával, de szaladva jönnek a nehéz pörölyök, reafeksznek karjaira, lábaira, nyakára súlyosan nyomják, és az ülő dühösen táncol széles mellén. Érti már, hogy fogytán van a levegőnek, és bömbölve kiált az ülő:

— Te ütöttél legsúlyosabban reám, — te tanítod a többit is arra, hogy mindig csak engem üssenek, de eljött a leszámolás órája. Most megfizettek a sok ütést!

A már—már fuladozó öreg legény érzi, hogy vége van, összeszedi végső erejét, és elkialtja magát:

— Segítségek!
Aztán fölértek.

Fölnyitja szemét. Maga körül látja társait, a mestert, a mesternét. Aggodalmasan néznek reá. A mellén feküdt egy kis nyitott zacskó a régi, össze töredezett rózsával.

Kérdezik:

— Mi baja Pista bácsi! Az előbb oly értetlennül beszélt, nyöszörgött, kiáltozott, homlokát jeges izzadság borította, melle nehezen zihált, jó Pista bácsi hát mi a baja?

Az öreg legény nem szól semmit, reszkető kézzel a zacskó felé nyúl, megcsókolja az összetöredezett rózsát hátról, sóhajtva még egyszer halkán azt sugja:

— Édes Juliskám! . . . s akkor szeme megüvegesedett.

(Vége.)

szerint él, nem függetlenségi párt többé. És ez a mostani nem is az, mert elejtette programját, s elvei helyett csupán emberek táplálkoznak.

A kopár tarlón nem találunk más ballongó kórónál.

Hetesy Viktor.

A bácsmezei telefon mizéria.

A bácsmezei telefon ügyének megvalósítását ugyanaz a minisztérium késlelteti, mely minden bácskai ügynek ellensége: a kereskedelemügyi kormány. Ugyanazzal az ellenséges indulattal kezeli ezt a fontos, a megye közügyének minden ágát közelről érintő kérdést, mint például a baja—báltaszéki hid, a baja—kiskőrösi vasut, a vicinális vasutak menetrendjének stb. ügyét. Mint a vad kiszemelt áldozatára; úgy tör a Kossuth-Szerényi-cég a bácsmezei érdekek ellen.

Aki állításainkban nem hisz, azokat tulzotaknak tartja, az olvassa el az alispánnak a vármegye legutóbbi közgyűlése elé terjesztett, a telefon-ügy elintézését megsürgető alábbi céltudatos javaslatát.

Ifj. Vojnits István alispánunk javaslata így hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A törvényhatósági távbeszélő hálózat építési munkálatai immár három év óta folyamatban vannak, *anélkül, hogy azoknak a közel jövőbeni befejezésére számítani lehetne.*

A főhálózat a múlt év végével elkészült, de a járási hálózatok kiépítése tulajdonképpen csak most veszi kezdetét.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr az államot terhelő mintegy 420.287 korona építési költségből az 1907. évre 200.000 korona folyósítását helyezte kilátásba, azonban ezen kilátásba helyezett összegből az 1907. évben tényleg csak 100.000 kor., az 1908. évben 50.060 és a folyó évben 40.000 korona lett folyósítva, illetve az építést vezető temesvári m. kir. posta- és táviratigazgatóság rendelkezésére bocsátva. — Az egy évre kilátásba helyezett 200.000 korona tehát még 3 év alatt sem lett felhasználva. Am ha az építési költségek a kereskedelmi kormány részéről a következő években is az eddigiehez hasonló korlátolt mérvben fognak kiutaltatni, úgy valóban minden nagyobb pessimizmus nélkül is el kell készülnünk arra, hogy a távbeszélő hálózatból évenként legfeljebb csak 2 járás s így a hátralevő 11 járás 6—7 év alatt fog kiépülni.

Igazán nem csodálkozom azon, hogy ezen ténynek konstataciója a tek. törvényhatósági bizottság tagjai között *élenk visszatetszést és elégedetlenséget kelt*; mérlegelni tudom ugyanis azt, hogy ezen lassu, késedelmeskedő építkezés folytán *vármegyénk közönségére mily kiszámíthatatlan nagy gazdasági hátrány hárul s jól tudom azt is, hogy a távbeszélő hiánya ennek — a haladás minden anyagi feltételével bőven rendelkező nagy vármegyének közgazdasági fejlődésére a mai modern kereskedelmi szellem közepette, — mennyire bántólag hat.*

Természetesnek találom, sőt a gazdasági fejlődés kedvező jelének és a terjedő üzlet szellem öröndetes következményének tekintem azt a mindinkább fokozódó türelmetlenséget és elégtelenséget, amely a vármegye közönsége részéről a távbeszélő hálózat építésének lassu menetele miatt naponként megnyilvánul.

Amily közönnnyel, tartozkodással, sőt idegenkedve fogadta a vármegye közönsége a távbeszélő hálózat kiépítését 16 évvel ezelőtt, 1893-ban, amikor ez a kérdés először szönyegre került, annál erősebb figyelemmel és fokozottabb érdeklődéssel kíséri most annak építését és várja annak elkészültét.

Majdnem naponta érdeklődnek a hálózat építésének stádiuma felől, *minduntalan érkeznek kérvények községek, nagyobb kereskedő- és iparos cégek részéről, melyek a távbeszélő berendezés sürgős felállítását kérelmezik.*

Valamennyi járás, sőt a legtöbb község magának vindikálja az elsőseget és maga akar előbb részesülni a távbeszélő áldásaiban.

A türelmetlenség az egész vonalon egyaránt megnyilvánul.

Ily körülmények között igen nehéz, majdnem lehetetlenség volna igazságosan és méltányosan megállapítani az építés sorrendjét, amikor a telefonra valamennyien egyszerre tartanak igényt.

Mindezen körülmények s főleg azon törekvésem, hogy vármegyénk közgazdasági fejlesztése előgördülő minden legcsekélyebb akadályt tőlem telhetőleg elhárítsak, késztettem arra, miszerint

módot és eszközt találjak a távbeszélő hálózatnak lehető legrövidebb időn belüli egyszerre való kiépítésére.

A legegyszerűbb megoldás természetesen az volna, ha a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ezen ügyben már többször hozzá intézett feliratainkban előadott kérelmünket meghallgatná, a hálózatnak egyszerre való kiépítését elrendelné, *a szükséges összes építési költségeket egyszerre folyósítaná s ugyanekkor a vármegye közönsége is a megszavazott hozzájárulást egyszerre bocsátaná rendelkezésére.*

Minthogy azonban ezen megoldásra az eddigi kísérletek eredménytelenségéből következően alig van kilátás, — a cél elérésére más alkalmasabb módot nem találtam, mint azt, hogy a hátralevő egész hálózat kiépítéséhez szükséges építési költségeket a vármegye közönsége a rendelkezésére álló pénzkészletből *az államkincstárnak előlegezze.*

Az építési költségek előlegezése tekintetében van szerencsém a következőket előterjeszteni:

A temesvári m. kir. posta- és táviratigazgatóságtól beszerzett adatok szerint a még hátralevő járási hálózatok kiépítéséhez megközelítő számítás szerint összesen körülbelül 450.000 korona költség szükséges. Ebből 250.000 korona a kincstárt, 200.000 korona pedig a vármegyét terheli.

A szükséges építési idő 500 munkanap, mely idő természetesen több építés vezető alkalmazása esetén megfelelően csökkenthető volna.

Ezek szerint a hátralevő hálózatot a legjobb esetben is csak másfél év alatt lehet kiépíteni. — Ezen másfél év is *csak 1910. év elejétől számítandó*, mert az építési osztályvezetők a folyó évi munkaprogram végrehajtásával annyira el vannak foglalva, hogy őket újabb munkával megterhelni már nem lehet.

Figyelembe véve már most a jelzett munkaidőt és azt, hogy a vármegye közönsége a távbeszélő hálózat kiépítésére 10 évre évi 30.000 korona hozzájárulást szavazott meg, hogy továbbá a kincstár által viselt építési költségek közül eddig minimálisan 40.000 korona évi részlet lett folyósítva, kétségtelen, hogy már az építési idő tartam alatt az állam részéről legalább 80.000, a vármegye részéről pedig 60.000 korona költség feltétlenül rendelkezésre fog állni, — a fent említett építési költségek közül fedezetlenül marad még tehát a vármegye részéről 140.000 korona, az állam részéről pedig 170.000 korona, vagyis összesen 310.000 korona, mely összegnek honnan leendő előlegezése képezi a kérdés lényegét.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség által rendelkezésemre bocsátott adatok alapján megállapítottam azt, hogy a vármegye által az utadó alap részére a 32766/907. szám alatt hozott határozat értelmében a különböző megyei alapokból kölcsön venni engedélyezett 2,200.000 korona figyelembe vételével, valamint az alapok állagának és rendeltetésüknek mérlegelésével két oly alap áll a törvényhatóság rendelkezésére, melyből a szükséges összeg előlegezhető volna olyképp, hogy a vármegyét még ez időközti kamatok sem terhelnék.

Az egyik alap a *»Laktanya alap«*, melynek 429.861 korona 16 fillér tőke állagából a fent idézett határozattal az utadó alap részére csak 220.000 korona van lekötve, így tehát 209.000 korona szabad, mely kamatmentesen előlegre felhasználható, annál is inkább, mert ezen alapnak meghatározott rendeltetése nincs s a vármegye közönsége kormányhatósági jóváhagyás mellett már előzőleg is ebből fedezte a *»Ludovika Akadémia«* alapítványra és az Erzsébet fogadalmi templomra megszavazott hozzájárulási költségeket is.

A második alap a 3 és 1/2 %-os pótdadó, illetve ezen pótdadónál annak megszavazása óta a költségvetési hiány, más egyéb előre nem irányzott apróbb kiadások és állandó jellegű segélyezések fedezése után megmaradt felesleg. Ezen összeg a vármegye közönségének áldozatkészségéből származott s így afelett a törvényhatóság rendelkezési joga kétségbe nem vonható. Innen volna fedezendő, illetve előlegezendő a még hiányzó 110.000 korona, esetleg a felmerülhető többletszükséglet is.

Ezen alap megtakarításai jelenleg pénzügytelileg gyümölcsösztetnek és 263739 korona 73 fillért tesznek ki.

A fentebbiek szerint előlegezendő 310.000 korona, nemkülönben az építési folyamán felmerülhető többletszükségletre adandó további előleg visszatérítésére, illetve fedezetére szolgálóknak egyrészt a vármegye által 10 évre megszavazott évi 30.000 korona hozzájárulási összeg, másrészt az államot terhelő 250.000 korona építési költség fedezetül az állami költségelölírányzatba évenként felveendő költségérészet.

Ezen jelentésem alapján bátor vagyok javaslatba hozni, miszerint mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a távbeszélő hálózat teljes kiegészítéséhez szükséges költségeket a fent-

vezett alapok pénzkészletéből az államkincstár részére előlegezni, illetve azoknak kamatmentes előlegezését felajánlja, kiköti azonban egyrészt azt, hogy az állam részére előlegezendő építési költség az előlegező alapnak az állam által évi 40.000 koronás részletekben visszatéríttessék és másrészt azt, hogy az előleget csak az esetre szavazza meg, ha kereskedelemügyi miniszter ur a törvényhatósági távbeszélő hálózatnak az 1910-11. évek folyamán leendő teljes kiépítését elrendeli és annak végrehajtásáról is gondoskodik.

A jelentésekben kívántam a tekintetes törvényhatósági bizottságot az ügy állásáról tájékoztatni és a teendőkre nézve javaslatot tenni.

Tisztelettel kérem, hogy előterjesztésemet tudomásul venni és javaslatom elfogadni méltóztatásuk.

Vojnits, alispán.

A vármegye törvényhatósági bizottsága az alispán előterjesztését tudomásul vette, egyben annak hangsúlyozásával, hogy a törvényhatósági távbeszélő hálózatnak teljes kiépítését immár elodázhatlan szükségletnek tartja s annak a legelővidebb időn belül leendő végrehajtását feltétlenül kívánja, az alispán javaslatának elfogadása mellett egyhangú határozattal kimondta, hogy a törvényhatósági távbeszélő hálózatnak sürgős és teljes kiépítésének elrendelését a kereskedelemügyi miniszternél feliratilag kéri meg.

Egyben az alispáni előterjesztés szerint még hiányzó építési költségek fedezésére a »Laktanya alap« pénzkészletét, valamint a 3 és 1/2 0/0-os pótdadónak gyümölcsözőleg kezelt megtakarításait felajánlja, illetve rendelkezésre bocsátotta azzal, hogy a jelzett alappól, illetve pótdadó megtakarításból előlegül veendő összegek egyrészt államkincstár által a távbeszélő hálózat építési költségei címén évenként 40.000 koronából, másrészt a vármegye által 10 évre megszavazott évi 30.000 korona hozzájárulási összegből lesznek kamatmentesen visszatérítendőek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez intézendő felirat megszerkesztésével és felterjesztésével, ezen véghatározat jóváhagyásának készítésével, az építési költségek utalványozásával, nemkülönben a távbeszélő hálózat kiépítése körül felmerülő összes további teendők ellátásával az alispánt bizta meg.

A szabadkai Alföldi Bank főszámolósa.

Szabadka, 1909. aug. 15.

A megyebeli pénzügyi élet egyik erőteljes, hatalmas tényezője szűnt meg a mai napon. A kedvező körülmények, biztató jelek közt megalakított *Alföldi Bank* rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a részvényesek többsége izgalmas szóharc után az intézet főszámolását határozta el.

Mérey Ágoston korelnök konstátálja, hogy a közgyűlés határozatképes és rövid beszédben megnyitja a közgyűlést. A részvényesek egyik pártja elnöknek Kiss Gyula földbirtokost, a másik Petrovics János dr. ügyvédet ajánlja. Hosszas és elkeseredett vita után Petrovics dr.-t választották meg hatvan szótöbbséggel.

Az elnök aztán kihirdeti, hogy a közgyűlés egyetlen tárgya a bank felszámolósa. A tárgy fölött hosszas vita indult meg. Azon részvényesek nevében, akik a bank további fenmaradását óhajtották, Hillinger Gyula dr., Wéber Frigyes és Kiss Gyula beszéltek. Majd Sívári felügyelőbizottsági tag hosszas beszédben igyekezett bizonyítani azt, hogy a bank életképes. Sívári szavaira Klein Mátyás és Heiszler Vilmos reflektáltak, akik erős érvekkel mutattak rá arra, hogy az Alföldi Bank már elejétől fogva is minden komolyabb üzleti szellemet nélkülöző, halódó vállalkozás volt. Kelemen János indítványt adott be, melyben kéri, hogy mondja ki a közgyűlés a felszámolást. Az aktívákat osszák fel a részvényesek között, a kétes követeléseket pedig adják el. Az indítvány felett hangos és hosszantartó vita indult meg, amelynek az lett az eredménye, hogy huszonzét szótöbbséggel kimondták a felszámolást.

Aztán megválasztották a felszámoló bizottságot, amelynek tagjai Mérey Ágoston, Boholy Imre, ifj. Illés Antal, Pleszkovics Lukács dr., Heiszler Vilmos és Sigmund Gyula lettek, akik működésükért semminemű honoráriumot nem fogadnak el.

A főispán és a zombori polgármester harca.

Zombor, augusztus 17.

Hauke Imre Zombor városának polgármestere ellen a függetlenségi párt élén *Fernbach* Károly főispánnal évek óta kiméretlen hajszát indított. A vádak egész tömkelegét gyártotta ellene; mire a polgármester, — hogy ezen vádaknak egyszer s mindenkorra véget vessen, tavaly önmaga ellen fegyelmi vizsgálatot kért. A közigazgatási bizottság 335/1908. szám alatt Hauke Imre polgármester ellen a fegyelmi eljárást abban hagyatni rendelte, sőt minden ellene emelt vád- és felelősség alól teljesen felmentette és tisztázta. A terjedelmes indokolásban a legfőbb nyesebb elégtétel adatott. Szórol-szóra ezt mondja a közigazgatási bizottság határozata: »Egyetlen egy oly adat sem állapított meg, mely a polgármester terhére volna irható s melynélfogva őt felelősségre lehetne vonni, vagy amellyel bár következtetést is lehetne vonni arra, hogy nevezett megsértette vagy hanyagul teljesítette volna a törvényben, kormány- és szabályrendeletekben megszokott hivatali köteleességét, avagy felügyeleti jogát. Hauke Imre ténykedésében egy parányi része sem található fel az 1886. XXIII. tc. 1. §-a által meghatározott fegyelmi vétség ismérvének sőt ellenkezőleg, amiben ténykedett, az csak lelkiismeretes köteleességteljesítés volt.« A folytonos herce-hurcának a polgármester betege lett, mire egészségének helyreállítására egy évi szabadságot kért és kapott. A főispán a polgármester betegségét és megkínzott lelkiállapotát felhasználta arra, hogy tőle egy nyugalmaztatása iránti kérvényt csikarjon ki. Ezt a polgármester egy év előtt 1909 évi augusztus 15-iki kelettel ellátva, a főispán erőszakossága miatt tényleg kénytelen volt átadni a főispánnak, akivel egyidejűleg arra a megállapodásra lépett, hogy ez a polgármester részére készkölzi a felemelt fizetési vagy a jelenlegi utáni teljes nyugdíjat és ha majd a polgármester egészsége egy év alatt helyre nem áll, 1909 augusztus 15-én a kérvényt beiktatni és tárgyalatni fogja. Azonban a polgármester egészsége helyreállott, ezt bizonyítja a tisztifőorvos bizonyítványa, ez a főispánnak hivatalosan bejelentetett. A polgármester szóbelileg visszakergte a kérvényt, a főispán azt visszaadni vonakodott, tehát 1909. aug. 11-én írásban visszakérte a még csak aug. 15-én iktatandó kérvényt. Az erőszakosságáról immár híressé vált főispán azonban azt dacára annak, hogy a visszavonás által már tárgyalanná vált, vissza nem adta, hanem kijelentette, hogy a visszavonás dacára iktatni fogja. Ez meg is történt, a közgyűlés f. hó 19-én fogja az ügyet tárgyalni. A főispán és pártja minden áron politikai indokok miatt, mert a polgármester nyíltan vallja, hogy *ő Tisza István híve* és nem akart az ismételtlen kifejtett pressiónak és hívó szavaknak engedni, mint a városi tisztviselők kevés híján valamennyien és nem lépett be a függetlenségi pártba, most már nyugdíjazni akarja őt, a teljesen egészséges polgármestert és e tisztességes, becsületes tisztviselőnek kenyerét elveszi, miután fegyelmi uton ellene sikert elérni nem tudott. Ez a hallatlan erőszakosság, mely a függetlenségi pártot megbontotta, a város polgárságánál óriási izgatottságot keltett s ezt csak növelte a főispánnak azon törvénytelen eljárása, hogy a helyettes polgármesternek megtiltotta, hogy a szabadságáról visszaérkező polgármesternek a hivatalt átadja. A tisztikar el van keseredve, mert nincsen védelme; jövője fölött kétségbe van esve, mert látja, hogy az igazságot lábbal tiporják. Emiatt az igazságos érzelmi bizottsági tagok a csütörtöki közgyűlésen teljes számban fognak megjelenni és felveszik a harcot a főispánnal és pártjával és kérdőre vonják a főispánt, mi joga merészelte a polgármestert hivatala átvételében megakadályozni. A bukófélben levő függetlenségi párt azért akarja most mindenképpen a polgármester nyugdíjaztatását kiereszkolni, hogy az állást rövidesen, míg uralmon vannak, a főispán kreaturájával betölthesse, felette nagy az izgalom, ugyanezért a csütörtöki

közgyűlésre a rendőrség teljes készenlétbe helyeztetett, mert attól tartanak, hogy a közgyűlési teremben vér fog folyni.

S. I.

Miként szerzi hiveit a kormány?

Hogy a mai kormány nem erkölcsös módon, tisztességes eszközökkel s politikájának varázseréjével szerzi hiveit, hanem ígéretekkel, konccal csalogatja őket, azt ékesen bizonyítja gróf *Battyány* Tivadarnak, a mai uralom egyik exponált alakjának a »Magyarország« szerdai számában közzétett eme nyilatkozata:

— 1906. áprilisban a kormány felajánlotta nekem a pénzügyminisztérium politikai államtitkárságát, amit tudvalevőleg nem fogadtam el.

— Ugyanakkor felajánlotta nekem a kormány a fiumei kormányzóságot, amellyel az addigi szokás szerint a belső titkos tanácsosi cím jár. Azt sem fogadtam el.

1906. tavaszán a képviselőház megalakulása-kor a függetlenségi párt azt kívánta, hogy én legyenek a pénzügyi bizottság elnöke; arról értesülvén, hogy Széll Kálmán óhajt a p. ü. bizottság elnökévé megválasztani, nemcsak magam az elnökséget el nem fogadtam, hanem én kértem a bizottság függetlenségi tagjait, hogy Széll Kálmánt válasszák meg. Erre tanum mindenekelőtt Wekerle és Andrassy.

— A delegáció tagjai két ízben jelöltek engem a delegáció elnöki tisztségére, egy ízben sem fogadtam el.

— Kossuth, mint keresk. miniszter, két ízben ajánlotta föl nekem az Államvasutak elnöki igazgatói állását, államtitkári címmel, nem fogadtam el.

— A tavasszal ismét felajánlották a pénzügyminisztérium politikai államtitkári állását, ismét nem fogadtam el.

— Egy igen komoly, konkrét kormányalkotási kísérletnél felajánlották nekem miniszteri tárcát, nem fogadtam el.

— Még néhány más, igen magas állásra nézve is kombinációban voltam, mielőtt azonban még a kérdés konkrét formát ölthetett volna, gondoskodtam róla, hogy nevem a kombinációkból kimaradjon.

— Főlemlíthetem még, hogy igen jövedelmező közgazdasági állásokat nagy számban utasítottam el magamtól, azóta is, hogy a koalíció kormányra jutott s egyetlenegy ilyen állást sem fogadtam el. Az igaz, hogy a vasutas takarékpénztár elnökségét elfogadtam, azon föltétel alatt azonban, hogy az általam jegyzett részvények, valamint az elnökségből nekem járó tiszteletdíjak, működésem egész ideje alatt, a vasutas szövetség árvaház-alapja javára fordítottassék. Ugy tudom, hogy Holló Lajos hasonló listával szolgálhat a közvéleménynek.

H I R E K.

Az alispán családja Titelen. Titeli levelezőnk írja: *Vojnits* István alispán f. hó 14-én a Budapestről érkező személy hajóval Titelre családostul érkezett, dr. *Thurszky* Pál tb. főorvos kis leányának keresztelésére.

Jövetelét csak néhány nap előtt közölte az orvos, de ezt a közönség mégis megtudta és a népszerű alispánnak az önkéntes tisztelettel az élén oly imponáns fogadtatást rendezett, amelynt csakis az igazi tisztelet és szeretet képes felmutatni.

A hajó kikötésekor ágyulövök üdvözölték a vendégeket, a tűzoltóság pedig fáklamenettel és zenével kísérte nagy néptömegnek az élén, folytonosan éljenezve az alispánt a lakására.

Fogadására a hajóállomáson *Szemző* János főszolgabíró, *Schick* Ernő szolgabíró, *Vacsarics* Géza jegyző és az alispánnak számos személyes tisztelője jelent meg.

Pénzügyminiszteri kinevezés. A pénzügyminiszter, *Latinovits* Máriusz becslobiztosi gyakornokot, lapunk vezérének, *Latinovits* Pál ny. főispánnak jeles képzettségű fiát ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és kataszteri helyszinelési becslobiztossá nevezte ki.

A kir. tanfelügyelőség köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Lázár Károly* bácsbodrogmegyei és *Pető János* trencsénvármegyei segédtanfelügyelőket kölcsönösen áthelyezte. *Kóltai Sándor* sajkásgyörgyei tanítót pedig a tanfelügyelői hivatalba rendelte be.

Zentai tanítók kinevezése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Forray Ferencet* a zentai állami iskolák igazgatójává, csoportigazgatókká *Novoszell Jánost*, *Bakodi Márton* és *Szupits Józsefet* nevezte ki.

Uj ügyvédek a topolyai járásban. Dr. *Manheim Manó* Topolyán, dr. *Oszvárv Vilmos* pedig Csantavéren ügyvédi irodát nyitott.

Tanítói kinevezések. A közoktatásügyi miniszter *Csája Ferenc* szondi róm. kath. elemi iskolai és *Zimmermann János* szondi községi elemi iskolai tanítókat és *Jeney Matild* okl. tanítónőt a szondi állami népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé kinevezte.

A kulai járás új beosztása foglalkoztatja most a járásbeli községek közönségét. Kula község a napokban tartott ez ügyben képviselő-testületi ülést, melyen a főszolgabírónak új járási beosztás és székhely létesítése iránti átiratára elhatározta a képviselőtestület, hogy továbbra is kívánja a járási székhelyt megtartani, mert Kula, emberemlékezett óta járási székhely. Itt van a járásbíró, telekkönyv, adóhivatal, közjegyzőség, csendőrség és pénzügyőrség. Itt van a sörház, melyhez újabb időnkig 32 község tartozott. A kulai vásárok még a távolkeletől is látogattatnak. Az ipar és kereskedelem terén is Kula előbbre van mint a kerületbeli községek. A hivatalok mind saját házaikban vannak jól elhelyezve. A tisztviselők egy része saját házzal bír és a bérben lakók is aránylag elég olcsón laknak Kulán. A kulai piac a legolcsóbb az egész kerületben és semmiféle ok nincs arra, hogy Kula megszűnjék járási székhely lenni. Javasolja a képviselő testület, hogy az egész járás a mostani beosztásban megmaradjon, mert mindegyik község vasuton és műuton a legrövidebb idő alatt Kulával közlekedhetik, és éppen a könnyebb vasuti közlekedés miatt kívánja: hogy Pincéd és Ursztiván községek a kulai járáshoz csatoltassanak, mert ezen községek vasutal könnyebben jöhetnek Kulára, mint a mostani járási székhelyeikre.

A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság *Mikszáth Kálmán* 40 éves írói jubileuma alkalmából a folyó év őszén ünnepi közgyűlést tart. Ezen ünnepélyhez irandó abszolútbecsü alkalmi versre 5 darab 10 koronás aranyból álló pályadíjat tűzött ki. A pályaművek idegen kézzel írva és jelíggel levéllel ellátva október 1-ig Zomborba küldendő Pataj Sándor főtitkár címére.

Az alsóbaranya—bácsi egyházmegye ez évi rendes közgyűlését folyó hó 24. és 25-én Baján tarja meg.

A dunabölkényi jegyző visszahelyezése. Az alaptalanul megvádolt dunabölkényi jegyzőt, *Diks Lajost*, akinek a múlt évben történt felüggesztése méltó felháborodást keltett, az alispán — mint levelezőnk írja — visszahelyezte állásába, miután az ujvidéki kir. törvényszéknél megtartott főtaggyűlésen nevezett jegyző teljes ártatlansága kétségtelen beigazolást nyervén, a vád és következményei alól felmentetett. Az ártatlan meghurcolt jegyző *Dr. Radich Aladár* járási főszolgabíró közbejötté mellett folyó hó 5-én újból átvette hivatalát s ezzel ismét befejezést nyert egy érdekes, de nem szokatlan fegyelmi ügy.

Róm. kath. tanítók lelkigyakorlata. Szombaton lettek befejezve a kalocsai egyházmegyei tanítók részére tartott lelkigyakorlatok. A résztvevő bácsmegyei tanítók voltak: *Dankó Ferenc* (Csantavér), *Gáspár Jenő* (Csantavér), *Greiner Gyula* (Madaras), *Jenová János* (Gárdon), *Kalocsán János* (Zombor), *Kellner János* (Baja), *Kőnig János* (Szentfűlöp), *Patyai János* (Mohol), *Reiter István* (Wekerfalva), *Schlachter Péter* (Wekerfalva), *Schwarz János* (Körtés), *Steinhardt Ferenc* (Mohol), *Stumpfögger Kálmán* (Szilberek), *Sulyok János* (Topolya), *Tamás Alajos*, *Ujhelyi Géza* (Baja), *Valkó Ferenc* (Hercegszántó). A lelkigyakorlatok befejezésével tisztelgett a tanítószág *Városi Gyula* érseknél, ki előtt *Greiner Gyula* madarasi tanító tolmácsolta a tanítószág hálóját. Tisztelegtek még *Zundl Péter* főtanfelügyelőnél, hol *Pethő Mihály*, továbbá *P. Riegel*nél, hol *Sulyok János* topolyai tanító tolmácsolta a tanítószág érzelmeit.

Fizetésképtelenség Ujvidéken. Flesch testvérek ujvidéki festékkereskedő cég már hosszabb idő óta fizetési nehézségekkel küzd. Jelenleg *Flesch Pálné* az egyedüli tulajdonosa, mert két testvére, kik közül az egyik elmebeteg lett, már régebben kilépett a cégből, úgy, hogy a cég a kellő vezetés híjjával volt. A céget újabban többben perelték, de azért tulajdonosa reményli, hogy meg tud egyezni hitelezőivel. Tartozásai

áruért 21.000, pénzért 3600 koronát tesznek, amivel szemben raktára 11000 koronát ér, jó künnlevőségeit pedig 8000 koronára becsüli.

Házasságok. Ifj. *Rausch Ede* hódásági földbirtokos eljegyezte *Katona Margit* kisasszonyt, *Ertl János* orsz. képviselő leányát, a bácskai előkelő társadalom egyik ünnepeit szépségét.

Dr. *Barta Félix*, az ismert ujvidéki kriminálalista-ügyvéd oltárhoz vezette Győrött *Szalberger Irma* kisasszonyt, *Szalberger Pál* leányát *János-házáról*. Az egyházi szertartást dr. *Singer* szabadkai főrabbi végezte.

Dr. *Kelemen Árpád* budapesti ügyvéd vasárnap tartotta egybekelését *Koch Ilonka* kisasszonnyal *Obecsén*.

Csertefy Béla eljegyezte *Gurahoncz Matild* kisasszonyt.

Braun Antal kereskedő eljegyezte *Berger Erzsi* kisasszonyt *Szabadkáról*.

Donáth Ferenc zentai magántisztviselő eljegyezte *Vogel Erzsike* kisasszonyt.

Komlós József vasuti tisztviselő vasárnap vezette oltár elé *Beyer Aranka* kisasszonyt, *Baján*.

Stéger József küllödi kántortanító e hó 17-én tartotta esküvőjét *Graf Annus* kisasszonnyal, *Dunabölkényen*.

Schwarz Aladár keceli kereskedő eljegyezte *Adler Mariska* kisasszonyt *Topolyán*.

Oszthimer Péter csávolyi birtokos eljegyezte *Folkman Mária* kisasszonyt ugyanonnan.

Schaffer Béla erdővégi kereskedő vasárnap tartotta esküvőjét *Weinberger Ella* kisasszonnyal, *Baján*.

Asztalos János budapesti magántisztviselő, bácskai földink eljegyezte *Andor Bella* kisasszonyt.

Fürst Béla szabadkai zsidóhittanár e hó 24-én veszi feleségül *Lövy Gizella* kisasszonyt *Gloggnitzban*.

Verekedő asszonyok. A verekedések városában, *Topolyán* az asszonyok megirigyelték a férfiak dicsőségét. Ha szóváltás támad köztük, most már nem a nyelv élével hadakoznak, hanem ököllel s ha kell, bicskával mennek egymás ellen. A napokban *Balázs Katalin*, *Balázs Ilona* és *Balázs Erzsébet* — mint levelezőnk írja — úgy elverték *Bakay Jánosnét*, hogy a szegény asszony hosszú ideig kénytelen az ágyat nyomni. A harcias némberek ellen megtették a följelentést.

A bajai kath. legényegylet e hó 22-én, saját helyiségében, táncvigalmat rendez.

Felakasztotta magát. Szépligeten — mint levelezőnk írja — *Angebrandt János* 62 éves napszámos e hó 9-én, állítólag ittas állapotban, felakasztotta magát a lakásánál levő olajszatmalm kamrájában. Mire rátaláltak, már halva volt. Nőt és 5 gyermeket hagyott hátra, legkisebb gyermeke még csak 5 hónapos.

Szurkáló asszony. *Mészáros Sándorné* kossuthfalvai asszony ellen feljelentést tettek, mert a napokban szóváltás közben zsebkésével *Nagy Gergelynét* és *Mészáros Jánosnét* megszurta. — Mindkettőnek sérülései komolyak.

Elfogott katonaszökevény. A bajsai rendőrség — mint levelezőnk írja — a napokban szolgálat közben a bajsai határban elfogta *Pivkovits Körtési István* kossuthfalvai illetőségű 4-ik huszárezredbeli katonaszökevényt. Kihallgatásakor bevallotta, hogy július 19-én este a *Baján állomásozó* 4-ik huszárezredtől szökött meg hatod izben.

Nótás esték. *Zsedényi Aladár* a »Bácskaiak« írója, nótás estéket tart most a Bácskában, ahol saját költeményeit, melyeket ő maga is zenésített meg, adja elő *Gaál Pál* zongoraművész kíséretével. Mint értesülünk, *Bácsalmás*, *Jánoshalma*, *Zombor*, *Apatin*, *Palánka* volt eddig az esték színhelye, ahonnan a legnagyobb elragadtatás hangján emlékeznek meg róluk. További utjuk *Ujvidék* (17-én), *Obecse* (19), *Kula* (20), *Verbász* (23), *Topolya* (25) felé vezet.

Véresre vert fiu. *Fodor Ferenc* kishegyesi lakos véresre verte *György Lajos* kis fiut, mert kertjében barackot szedett. A brutális ember ellen megtették a följelentést.

Meglopta a férjét. *Jaity Mladenné* pacséri asszony — mint levelezőnk írja — a napokban férje távollétében összeszedte a szekrényben levő 72 korona készpénzt s 200 korona értékű ruhaneműt s azzal megszökött. A szökevényt a *hunyadmegyei Vulkán* községben fogták el.

Tűz Csantavéren. *Mihály Mátyás* csantavéri lakos szállásán a napokban — mint levelezőnk írja — leégett 305 kereszt buzája. Több gazdasági eszköz is martaléka lett a lángoknak. A kár 4300 kor.

Az ujvidéki vasutasok Napközi Otthona megszűnt, mert *Ujvidék* város segélye nem volt elegendő a kiadások fedezésére. A Vasutasok Szövetsége pedig, melyet *Kossuth* és *Szterényi* urak pártfogása mellett működik, sem-

mit se törődött ezzel az áldásos intézménnyel. Támogatást ígért neki, de az ígéretet nem váltotta be.

Hangverseny Palánkán. A *József Főherceg Szanatórium Egyesület* palánkai fiókja f. évi augusztus hó 21-én, szombaton a palánkai *Kaszinóban* táncvigalommal egybekötött hangversenyt rendez, *Czebak Camillóné* *Polda* urasszony, *Kohn Gizella*, a m. kir. zeneakadémia IV. tanfolyamot végzett növendéke és *Blau Oszkár* szíves közreműködésével. A jótékony célra felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A hangverseny iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik és előreláthatólag fényes eredménnyel fog végződni.

Megölte a feleségét. *Ujszivacon* — mint levelezőnk írja — f. hó 16-án a reggeli órákban *Szadzák Lázár* kisbirtokos egy konyhakéssel felesége hasán oly súlyos sebet ejtett, hogy az néhány pillanat után elhunyt. A tettes elmenekült, de a csendőrség már nyomában van. A házaspár folytonos viszálykodásban élt.

Uj cégek. Bácsmegyében újabban eme cégek létesültek és cégalakulások történtek:

Ujvidék. *Fischer* és *tsa rőfőskereskedők.* (Tulajdonosok *Fischer Miksa* és *Fischer József.*)

Apatin. Első bácskai asztalos szövetkezet. (*Hans Konrad*, *Jelinek Ferenc* és *Stadlmann Boldizsár* helyébe igazgatók lettek: *Grieszmayer József*, *Szojyer József* és *Windisch Lajos.*)

Obecse. *Kerekes Rozália* férfitánczabó.

Ujvidék. *Brüll F. F.* kenderkiviteli üzlet. (*Brüll Lipót F.* cégvezetői minőségét bejegyezték.)

Zombor. *Bodnár* és *Zentai* gépüzlete. (Tulajdonosok *Bodnár Soma* és *Zentai János.*)

Amazonok harca. *Suserszki Anca* és özv. *Zsemberiné szilbácsi* szomszédasszonyok nem a legjobb barátságban éltek egymással. Már hosszabb idő óta a perpatvar majdnem napirenden volt közöttük s az amazon természetű *Suserszki Anca* kezének gyors járását már több ízben kipróbálta a *Zsemberi-családon*. Folyó hó 9-én valami mezsgye-ügyön ismét összeküldönböztek a szomszédasszonyok, de ezuttal már véres volt a harc. Előkerült ásó, husáng, bot, kés stb.; s úgy helybenhagyták egymást, hogy nemcsak a két verekedő szomszédasszony, de még *Rácz Zsuzsa*, *Zsemberiné menyecske* lánya, aki anyja segítségére sietett, véres fejjel hagyta el a csata-teret. Az ügyet — mint levelezőnk írja — a csendőrség vette kezébe s folytatása a palánkai járásbírósnál lesz.

Egy gazdag koldus rejtélyes halála. *Szilbácsi* levelezőnk írja: *Szilbács* község legtipikusabb alakja fejezte be a napokban életét. *Peák Istákot* ismerte a község apraja-nagyja, guny-tárgya volt az egész községnek. Két fertályos gazda létére kéregetni járt házról-házra, néhány krajcárért egy kis pálinkára, de sőt besompolygott, ha tehette, uri házakhoz is s ha az alkalom kedvező volt, elemelte a befőtteket, meggy és szilvaizeket s vitte ezeket azután korcsmáról-korcsmára, kínálta főnök-fának 3—4 krajcárért üvegestől, csakhogy pálinkát szerezhessen. Minduntalan elterült a járdán véres arccal, bezuott fejjel, melyet az uttest kerékvető cölöpeiben verte be s így ittasan tehetetlenül hevert úgy, hogy mindenki megundorodott e tisztára megfehéredett ósz hórihorgas nagy alaktól, akit az alkohol teljesen rabjává tett. A bíróság dolga megállapítani, buskomorság vitte-e reá, hogy a kutban lelje halálát, vagy vigyázatlanságból és ittas állapotában került-e abba bele.

Meghalt munka közben. *Kutner József* 73 éves napszámos, *dunabölkényi* lakos — mint levelezőnk írja — folyó hó 4-én a mezőn foglalatokodott s munkáiban elesett és meghalt. Az esetnek szemtanui nem voliak s hozzátartozói csak az esti órákban vették észre az agg és beteges ember eltűnését. Fia keresésére indult s a mezőn egy fatörzs mellett akadt a már kihült hullára s nyomban bejelentette az esetet a községi előjáróságnak. A községi előjáróság, élén a községi orvossal kimentek a helyszínre s ott a községi orvos megvizsgálta a holttestet. Miután azon sem sérülések, sem a külerőszaknak nyomai láthatók nem voltak, a halál közvetlen okául szívvelhűdést állapított meg s ezen körülményt a kir. ügyészségnek bejelentette. A kir. ügyészség büntény gyanújának hiányában az eltemetési engedélyt azonnal megadta.

Nagy tűz cséplés közben. *Kohn Adolf* kátyi lakosnak a határban levő földjén folyó hó 10-én — mint levelezőnk írja — cséplés közben tűz ütött ki. Egy cséplőgép és nagymennyiségű gabona 5000 korona értékben égett el. Ugyanott volt összehordva *Marity Dávid* és *Sztaity Ráda* 2000 korona értékű gabonája. Ez is leégett. A tűz *Lówinger Adolf* gépész gondatlansága folytán keletkezett. Ugyanis a gépben a szikrafogó el volt romolva. Ellene a bírói eljárást megindították.

Bélyegtolvaj gyermekek. Títel község rendőrségének — mint levelezőnk írja — tudomására jutott, hogy egy tanonc 3 koronás okmánybélyeget árusít az utcán. Az ügynek utána járván, megtudta, hogy a bélyegeket Belity Miklós kereskedőtanonc *Nomenmacher* Endre gazdájától lopta és pedig 5 darab 3 és 5 darab 4 koronásat. A bélyegeket Radoszavlyevits Milán rófoskereskedő tanoncnak adta, aki azokat olcsón eladta. A nyomozás során egész gyermekeregéről derült ki, hogy gazdáikat meglopták; a lopott dolgokat egymás között kicserélték.

Nagy tűz Dunacsében. Folyó hó 5-én délután 4 órakeres kongatás, tüzelés és „Tűz van!”-kiáltás verte fel — mint levelezőnk írja — Dunacsébnak megszokott csendjét. A hatalmas kiterjedésű Bellán Mátys-féle kender kikészítő és kötélfontó-gyár kenderraktarából óriási füstfelhő szállt fel s alig néhány perc alatt lángba borította az egész épületet, amelyben nagy mennyiségű kikészített kender és az országos híri Bellán-féle kész kévekörtök voltak felhalmozva. A tűznek bőséges táplálékot nyújtott a könnyen gyuló anyag s így mire a tűzoltóság megérkezett, már a fonóműhely is lángokban állott. A kitűnően képzett tűzoltóság azonban a nagy szél miatt képtelen volt az elemmel megbirkózni s így ténykedése csakis a védelemre szorítkozhatott. Így is nehéz munkája volt a jól fegyverezett, de kevés tagu dunacsébi tűzoltóságnak, mert a nagy szél miatt folytonos veszélyben állott a gyártelep melletti kétemeletes nagy raktár is, amely tömve volt különféle kenderárakkal. Szerencsére idejében érkezett meg a palánkai tűzoltóságnak egy kirendeltsége két tűzi fecskendővel s így egyesült erővel sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. A kár így is igen jelentékeny s csak részben térül meg biztosítás útján, miután csak az épületek voltak biztosítva. A tűz keletkezésének oka még nincs kiderítve.

A paripási ifjuság augusztus 22-én a Casino összes termeiben a paripási szegénygyermek javára műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Belépti-díj személyenként 1 K 50 fillér. II. hely 1 K, III. hely 60 fillér. Kezdete este 8 órakeres. Felülfizetéseket, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogadjatnak.

Az ujvidéki ártézi fürdő berendezései. Ujvidék város tanácsa az új városi artézi fürdő butorberendezési munkáira, amelyek 8—10000 koronára rugnak, versenytárgyalást tartott július hó 30-án. Ajánlatot tettek: Schönberger Lipót és fia (Ujvidék) 712870 K, Grosz és Krausz (Ujvidék) 8235 K, Neurath L. és fia (Ujvidék) 10208 K 70 f. és Szegedi Iparos Szövetkezet (Ujvidék) 886660 K-val. Döntés még nem történt.

Zombor szab. kir. város felvétele és lejtmerése. A napokban érkezett vissza Zombor szab. kir. város tanácsához a város felmérése s lejtmeretére vonatkozó belügyminiszteri leirat. E szerint a belügyminisztérium jóváhagyólag tudomásul vette és megerősítette a városi közgyűlés egyhangu határozatát, mely a város háromszögletét, részletes felmérését, lejtmerését, nemkülönben a város szabályozási tervének elkészítését ikrényi Körmenty Imre budapesti okl. mérnöknek ítélte oda, ki még az ősz folyamán a munkálatokat el fogja kezdeni.

Lövészek egy vonat ellen. Az Ujvidékről Budapest felé haladó gyorsvonat ellen a napokban Kiszács község határában merényletet követett el egy kanászfiú: revolverből négyszer rálőtt a vonatra, melynek két ablakát bezúzta. A merénylet letartóztatták. Azt vallja, hogy játékból sütötte el a revolvert és sejtelve sem volt arról, hogy a vonat halad arra.

Véres baleset. Szabadkáról jelentik: A gombos—palánkai vonal mentén Cservenka közelében van a kis Doboka állomás. Az állomáson Horváth Simon 40 éves állomási előljáró teljesíti a főnöki szolgálatot. Horváth vadászember s a főnöki irodában állandóan ott van a puská. Vasárnap hajnalban Horváth vadászatra készült s ezért szombaton este, amikor a szolgálat szünetelt, bevitte a puskát a lakásba, hogy ott kitisztogassa. A főnöki lakás két szobából áll. A két szoba közti ajtó nyitva volt. Horváth Simon, amint az első szobából a hálószobába akart belépni, a küszöbön megbotlott. Belekapaszkodott a puskába, amely e közben elsült. A puská csöve a belső szoba felé volt fordítva. A szobában foglalatoskodott Horváth Simonné szül. Stibics Erzsébet. A puská sörétei az asszonyt találták, aki megtántorodott a lövés után. A sörétek a hasába fúródtak. A férje nyomban hozzároghant, ágyba fektette az asszonyt, de minthogy vasárnap sebláz nem jelentkezett, azt hitte, hogy a sérülés jelentéktelen. Tegnap azonban hirtelen rosszabbra fordult az asszony állapota, úgy, hogy be kellett szállítani a szabadkai kórházba. Itt a söréteket kivették az asszony testéből, az orvosok konstátálták, hogy

sérülése husz napon túl gyógyul. A szabadkai csendőrség kiszállt a helyszínére a vizsgálatot megejteni.

A játék áldozata. Halálos kimenetelű baleset történt folyó hó 11-én Magyarokán. Terhes István 13 éves polgári iskolai tanuló, Terhes János városi javadalmi hivatali pénztárnok fia kisebb testvéreivel a pódláson megerősített hintán játszott. A hinta kötele forgás közben összesodródván, a hintán ülő István fiúnak nyaka köré csavarodott s a légszatórnát elfojtotta, úgy, hogy a fiu néhány pillanat alatt eszméletét veszítette. A szülők által előhívott orvos éleszesi kísérlete sikertelen maradt, a fiu azonnal meghalt.

Iparkiállítás kalocsán. A kalocsai kath. legényegylet jubileuma alkalmából vasárnap kiállítás is volt, melyen a bácskaiak közül igen sokan nyertek jutalmat. A kiállításon összesen 122 kiállító nyert kiüntetését. És pedig Kalocsáról 58, Apatinból 18, Zomborból 16, Zentáról 10, Bezdánból 7, Bajáról és Óbecséről 4—4, Szabadkáról 2, Budapestről, Kuláról, Palánkáról és Uzdódról 1—1. I-ső díjra 28-at, II-ik díjra 22-öt, a III-ik díjra 52-öt érdemesített, versenyen kívül 5-öt jutalmazott, pénzjutalomban pedig 28-at részesített.

KÖZGAZDASÁG.

Gombát termeljünk!

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy Magyarország a tudományos gombászat megteremtője, — amennyiben Clusius Károly, egy európai híri, XVI. századbeli természettudós, hazánkban járván, ismerkedett meg közelebről, a gombákkal s róluk egy tudományos munkát írt, mely első e nemből — csodálkozunk kell azon, hogy a gombatermelésben hazánk semmi eredményt felmutatni nem tud.

Még ma sem foglalkozik vele népünk, amikor pedig sok a panasz, hogy nehéz a megélhetés. A panaszban azonban nem élünk meg, hanem arra kellene törekednünk, hogy örökségünket, az istenáldotta föld minden kis részét okszerűen és jól kihasználjuk. Termesszünk mindent, ami jól fizet. Már pedig a gombatermesztés kell, hogy jól fizessen, mert alig jár valami befektetéssel s a termelés módja sem nagyobb szakértelmet, sem nagyobb fáradságot nem igényel.

Lám az élelmes franciák ebben is első helyen állanak. Sok milliót nyernek a sampiontermelésből és csupán Páris piacain 10 millió frankot vesznek be évente.

A termeléshez nem is szükséges oly nagy terület sem, mert nem kell a gombát épen a szabad földben termelni, lehet azt kihasználni melegágyakban, ládáknak, sampionkunyókban, földalatti helyiségekben, pincékben, istállóknak és külön e célra szerkesztett angol rendszerű melegházakban és állványokon is termelni. — De bizonyára a kezdettől irtózik a magyar ember. Mindenben azt várja, míg előbb a szomszédja kezdi meg s csak azután, ha annak bevágott, akkor szánja rá magát ő is. Csakhogy úgy nincs előrelépés. Nagyon ajánlatos volna, ha ebben is a földmivelési miniszter járna közre s némi utmutatással és segéllyel volna. Ne csak a franciák legyenek mindenben otthonosak, hanem mi is, mint földmivelő ország, a földmivelés minden ágában mutassunk fel eredményt!

B. K.

A földmivelésügyi miniszter elismerése. A földmivelésügyi miniszter 1908 évi buzgó és lelkiismeretes működésükért Kovács Gábor szilágyi-i, Weiszmar Mihály kisszállási, Morava Károly terézhalomi, Medveczky Károly jankamajori, Pelczér Sándor magyarokánizsai, Hesz Márton szentfülöpi, Schäffer Antal szépliget, Zinauer Ágost bácsujlaki, Mayer László bacsótvárosi, Császár Péter topolyai, Csapkovits György bacsfeketehegyi, Kiss Béla csantavéri, Pogács Lajos temerini, Kriszt Dezső martonosi, Hacker Antal magyarokánizsai, Hegger József csonoplyai, Kovács László zentai, Keceli Mészáros Balázs zentai, Falcione Sándor zombori gazdasági tudósítóknak elismerését fejezte ki.

Az állatorvosi kar köréből. A földmivelésügyi miniszter Boróczy Ernő m. kir. állatorvost a bajai járás m. kir. állatorvosi teendőik alól felmentette és ezen állásra Szoyka József m. kir. állatorvost osztotta be.

A szőlők állása Bács megyében. A szőlők állásáról eme tudósítások számolnak be:

Jánoshalma, augusztus 10. A májusi fagy itt sok kárt okozott a szőlőkben, a jég is, azonfelül nagy szárazságtól szenvedtek szőlőink. A peronospora is fellépett, aminek hamar utját állták permetezéssel. Nagyobb kárt okozott július hóban a jég. Remélhető most már, ami szép, egészséges, 50 százalék termés megmaradt, mint-hogy a múlt héten 3 nap igen jó esőt kaptunk, az még helyrehozza némileg a hiányt. Borkészlet még van elég, kadarka bor 20 koronától 22 koronáig, zöld fehér faj 24 kor. hektója. (S.)

Óbecse, augusztus 8. A múlt hónap derekától kezdve állandó száraz és meleg időjárás uralkodik. Egyrészt a nagy mértékben garázdálkodó peronospora továbbterjedését akadályozza, másrészt a fűrtök fejlődésére s a vessző beérésére is kedvező hatással van. Korai fajok, minő a Muscat gros Noir Lauf, Madeleine Angevine és Royal már kezdenek érési szint iltetni. Csonkázás, hónaljhatások letakarítása és az érés alá való kapálást végzik mindenfelé. Zöldjótásaink elég szépek, 65—70% a megeredés. Gyümölcs, szilva kivételével, közepes termést adott, míg szilva jóformán semmit. Férfi napszamba fizetünk 2 koronát, míg női napszám 1.20 koronát. Szüreti kilátásaink gyengék.

Állatkiállítások és lódíjazások Bács megyében. A Bács megyei Gazdasági Egylet ezidei állatdíjazásait a következő helyeken és napokon tartja meg:

1909. évi szeptember hó 5-én Cservenkán a községi előljáróság és gazdakörünk támogatásával lódíjazást.

Szeptember 8-án Temerinben a községi előljáróság és tejszövetkezetünk és gazdakörünk támogatásával szarvasmarhadíjazást.

Szeptember 12-én Garán a községi előljáróság és gazdakörünk támogatásával lódíjazást.

Szeptember 26-án Dunacsében a községi előljáróság és gazdakörünk támogatásával szarvasmarha- és sertésdíjazást.

1909. évi október hó 3-án Apatinban a községi előljáróság és gazdakörünk támogatásával lódíjazást.

Október 10-én Bácsban a községi előljáróság és gazdakörünk támogatásával lódíjazást.

Október 17-én Jánoshalman a községi előljáróság és tejszövetkezetünk támogatásával szarvasmarhadíjazást.

Október 24-én Kishegyesen a községi előljáróság és tejszövetkezetünk támogatásával szarvasmarhadíjazást.

A díjazásokhoz a m. kir. földmivelésügyi minisztérium 4400 koronával járul hozzá.

Az egyes díjazások részletes programja a fenti községek előljáróságaitól szerezhető be.

A díjak az esetleges változtatások fentartásával a következőképen vannak megállapítva:

Lovaknál: I. Anyakancák számára, melyek jól ápolt, erőteljes állapotban vannak és a jótenyészállatok kellékeivel bírnak: I. díj 80 kor., II. díj 60 korona, III. díj 40 koroná. IV. díj 20 korona.

II. Három éves kancacsikók számára: I. díj 50 korona, II. díj 30 korona, III. díj 20 korona.

III. Két éves kancacsikók számára: I. díj 50 korona, II. díj 30 korona, III. díj 20 kor.

IV. Egy éves kancacsikók számára: I. díj 50 korona, II. díj 30 korona, III. díj 20 korona.

A pénzdíjak összege 1—1 díjazáson 500 korona. E díjakon kívül még a m. kir. földmivelésügyi minisztérium által adományozandó oklevelek fognak kiadatni. — Pénzdíjakra csak kisgazdák tarthatnak igényt, míg nagytenyésztők, gazdatisztek és testületek oklevelet kapnak.

Szerkesztői üzenetek.

B. H.-a. Ama ifjusági estély műsorának legérdekesebb és legértékesebb tétele kétségtelenül a kis *Garán* Nusika szereplése volt. Az a chic, elegancia, bátor föllépés és szinpadí rutin, mely ennek az ennivaló csöpp-színésznek táncát és énekelőadását jellemzi, bármely hivatásos színésznőnek is becsületére válnék. Ami pedig a szépségversenyt illeti, arról legjobb hallgatni, mert ilyen alkalomkor sok visszatetsző jelenségnek, visszaélésnek vagyunk szemtanúi.

Dr. B. J. Mozsor. Intézkedünk.

„Alkonyodik.” Hasznavehetetlen.

P. G., Bács. Előző számunkban már leközlöttük; tehát ezúttal nem vehettük hasznát. De azért köszönjük.

H. V., Kossuthfalva. Kivánsága szerint intézkedtünk.
H. P., Kunbaja. Köszönjük a figyelmeztetést. Intézkedtünk.

R. B., Kula. Intézkedtünk.
Doroszló. Sajtóhiba. Az ünnepi beszédet nem dr. Steiner, hanem dr. Steuer György min. s. titkár tartja.
Cs. L., Budapest, Erzsébet-körút 19. Közölni fogjuk.

Levelező, Hercegszántó. Az illető a napokban Budapestre jön s akkor személyesen intézkedünk.

G. J., Palánka. Közleményeit ezentúl Gényi név alatt adjuk le.

B. P., Ujvidék. A jövő hó 5—10 közt „Erdei.” Elintéztük.

S. V., Baja. Hivatalos adatok alapján. Tehát föltétlenül hiteles.

„Ajtiszi csillag fénye.” A tárgya érdekes, de verselési technikája nem egészen jó. Ön ügyesebben is végezte már a munka eme részét.

S. I., Zombor. Köszönet.

Levelező, Szilbács. Kivánságát szeptember elején teljesítjük. Ha netán meglepedneznék róla, juttassa emlékeztetőnkbe.

R. H., Ujvidék. A monografiában foglalt adatok, amelyek hitelesek, mást mondanak. Zsabya történelme 1514-ig nyúl vissza, amikor Dózsa György elfoglalta a szerémi püspöknek titeli és zsebléyi várát. — 1686 után a községből határőrséget alakítottak.

B-né W. E., Marienbad, Haus Montreux. Köszönet. Postára tettük.

L. E-na. Józsefi nő mellőzi.

B. R., Ujpalánka. A jövő hó első felében kerül sorra.

Az Endreiné-féle leánynevelő intézet!

A beiratkozások az Endreiné-féle zentai leánynevelő intézetbe már megkezdődtek. Az intézet négy osztályú polgári leányiskolája nyilvánossági joggal van felruházva, bizonyítványai ennélfogva **állam-érvényesek**. Célja az állami tanterv szigorú betartása mellett a német és francia nyelv, valamint a kézimunka minden ágában való alapos tanítása. — Az intézet **továbbképző** tanfolyamában a magyar, német és francia nyelv és irodalomon kívül kiváló fontosságú a **könyvelési-, gép- és gyorsírási** tanfolyam, melyben a polgárit végzett leányok a közismereti tárgyakban való továbbképzés mellett **gyakorlati** irányú kiképzést is nyernek. Ugyanezen tanfolyam keretében a leánykák okleveles ipartanítónő vezetése alatt ipari oktatásban is részesülnek. A gyermekeknek a közművelődési és gyakorlati irányban való illető kiképzése oly nagy kihatással van azok jövőjére, hogy ezen tanfolyam nem eléggé ajánlható a szülők figyelmébe. Az intézet **internatusa** úgy a nevelés gondos és családias volta, valamint az ellátás kifogástalansága mellett a mai viszonyokhoz képest még kiválóan olcsó is.

Prospektust készséggel küld az

3—3

igazgatóság.

Szegedi uricsaládnál

három kisebb **tanuló** ellátást nyer.

Tanulásra különös gond fordítatik.
Iskolához közel.

Szegfy Nándorné

Szeged, Maros-utca 15.

Mozsor községétől.

1678. szám/1909.

Hirdetmény.

Mozsor község ezennel felkéri a toronyórát készítő gyárokat és iparosokat, hogy legújabb szerkezetű

toronyóráról ajánlatot

az órának árjegyzékével és a toronyba leendő beállítási költségek jegyzékkel, valamint — ha lehetséges — az **óra rajzával** a községi előjárásához **15 nap** alatt beadják.

Mozsor, 1909. évi július hó 30-án.

Belocziety Gyoka,

II-od bír.

Eremics Milán,

3—3

jegyző.

3637/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Ujsóvé községben ujonnan rendszerített évi 600 korona fizetés és végrehajtási díjakkal javadalmazott

irnoki állásra

a folyó évi május hó 28-án kiirt pályázat eredménytelensége folytán újból pályázatot hirdetek.

Felhívom folyamodókat, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz folyó évi **szeptember hó 5-ig** nyújtsák be.

Ujvidék, 1909. évi augusztus hó 12.

Nikolity Izidor

főszolgabíró.

2509/1909. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A bajai **Sugovicza és a baracscai téli menhely medreinek mélyítése** céljából végrehajtandó s a bajai Sugovicza 0—15 szelvényei közt, valamint a baracscai téli menhely medencéjében 136.653·5 m³-nyi földanyag kotrásából, továbbá a bajai Sugovicza 15—23. szelvényei közt 42.940·92 m³-nyi földanyag kotrásból és elhelyezésből álló munkálatoknak vállalatba adása céljából a budapesti m. kir. fölyammérnöki hivatalnál (V., Mária-Valéria-u. 14.) 1909. évi **augusztus hó 27-én** déli 11 órakor nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelenhetnek. A végrehajtandó munkálatok tervét a kötendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a budapesti m. kir. fölyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani — a fentjelzett nap délelőtti 10¹/₂ órájáig alulírott m. kir. fölyammérnöki hivatalnál nyújtandók be.

Budapest, 1909. augusztus hó 9-én.

A budapesti m. kir. fölyammérnöki hivatal.

Ügyvédi irodámat

Zentán

Horovitz Bertalan nyugalmazott takarékpénztári igazgató ur házában megnyitottam.

Dr. Holló Dénes.

3—2

322/1909. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A titeli Tisza—Duna töltés-fentartási és belvízszabályozó társulat IV-ik titeli főcsatornájának alsó szakaszán teljesítendő mintegy 30.000 m³, 3-ik számú mellékcatornájában 20.000 m³, továbbá VI-ik kátyú—kabolai öblözeti főcsatornájának alsó szakaszain mintegy 58.000 m³ s 1-ső számú mellékcatornájában 14.000 m³ összesen tehát mintegy 122.000 m³

földmozgósítással járó bővítési munkáknak

vállalat utján leendő biztosítása iránt ezenel nyilvános

áreljtést hirdet.

Vállalkozni kívánok a megnevezett munkák végrehajtására vonatkozó írásbeli ajánlataikat az **1909. évi szeptember hó 15-iki délelőtti 9 óráig** a társulati igazgatósághoz Titelre »Ajánlat csatornabővítési munkákra« felirattal annál is inkább nyújtsák be, minthogy a későbbben érkezett ajánlatokat a társulat nem fogja figyelembe venni.

Ajánlattevő köteles a vállalati összeg 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénz gyanánt az 1909. évi szeptember 14-iki délután 5 óráig a társulat pénztárába letenni s az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Ajánlattevők tartoznak ajánlataikban kijelenteni, hogy a terveket részletes és általános feltételeket ismerik s hogy azokat magukra kötelezőknek elismerik.

A társulat fenntartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati egységárra az ajánlatok közül szabadon választhasson.

A vonatkozó tervek részletes s általános feltételek, valamint a bizonyos határidőben eszközleendő fizetések módzatai Titelen a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Titel, 1909. évi augusztus hó 12.

Szemző János

társulati elnök.

3—1

Fiu internátus Budapesten.

Folyó évi szeptember hó 1-én

fiu internátust
nyitok

Budapest, VI. Eötvös-utca 37. sz.

alatt, tehát a főváros legcsendesebb helyén, mely több gimnázium, reál és kereskedelmi iskola közvetlen közelében van.

Intézetem a családi jellegű fog alapulni — ezért csak korlátozott számú növendéket veszek fel — de ezen családi otthonban egyszersmind a rendszeres oktatást is nyerik a növendékek. A délelőtti iskolában töltik, délután pedig az ezen célra már szerződött tanerők vezetése mellett és saját állandó felügyeletem alatt tanulnak otthon.

Az iskolával állandó érintkezésbe fogok állani, hogy a növendékek előmenetelét ellenőrizhessem.

A teljes ellátás jó és egészséges voltáért a legmesszebbmenő felelősséget vállalom.

Mindezért mérsékelt díjazást számítok.

Felvilágosítással és kívánatra legjobb referenciákkal bármikor szívesen szolgálók.

Javitóvizsgára bármely tárgyból előkészíték július 15-től fogva. 8-7

Vári Jenő középiskolai mennyiségtan, természet-tan tanára, az intézet tulajdonosa.**Tizenegy illusztrált folyóirat**kölcson előfizetésben **csak 30 fillér.****Kölcson könyvtár**

havi előfizetésre.

A vidék részére külön kedvező feltételek. Felvilágosítást nyújt

Első

Budapesti Családi Olvasókör

Budapest, Eötvös-u. 37.

Nagyságos Asszonyom és Uram!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy külföldi utunkról Bécs-Berlin-München-Dresdából bő tapasztalatokkal hazatérve, elhatároztuk, hogy Felső-Bácskában

épület és mű-butorasztalos üzletet nyitunk,

hol a butorasztalosság terén a közönséget művészi kivitelű butorremeinkkel elhatalmozni óhajtjuk. Készítünk minden e szakmába vágó egyszerű, finom és mű-butorokat, u. m.: ebédlő, háló, őr, iroda, könyvtár, előszoba, szálló, iskola, templom, fürdő, üzlet portal berendezéseket stb.

Megrendeléseket elvállalunk, modern lakásberendezéseket, minden a butor és épület iparban előforduló munkálatokra. Kívánatra költségvetéssel, rajzokkal, famintákkal úgy bel- mint külföldi anyagokból szolgálunk és a nálunk készített munkákért mindenkor szavatoltságot vállalunk.

Magunkat becses pártfogásukba ajánlván maradjunk kitünő tisztelettel 31-13

Varga és Rasztik

épület és mű-butorasztalosok.

Fő-tér. BÁC S A L M Á S Fő-tér.

Bácsmegeye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt****földrajzomra,**melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecském, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.****!! Hordók !!**

Uj és használt, minden nagyságban és mennyiségben olcsón kapható

Schmidt Jánosnál

Bácsfeketehegyen.

Ugyanott

két billiárdasztal

eladó.

20-11

A magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének képvisellete:

Guba és Fazekas, Szabadka.

Ajánlja Kühne-féle »Campbell« altalajtömörítőit, »Atom« porszívó gépeit, »Millenium« fűkaszáló és aratógépeit, »Massey Harris« legkitünőbb szerkezetű amerikai kéveket aratógépeit.

Szénagyűjtő gépeket egészen acélból, **amerikai tárcsás boronákat, benzinmotorokat** és Geyer-féle **nyersolaj-motorokat**, kedvező felételek mellett.**Állandó gépkiallítás!****Állandó gépkiallítás!****Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban,****BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám alatt.****Legolcsóbbak a BÁC S M E G Y E hirdetési árai!**

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. B Á C S M E G Y E

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegye legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánum.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. B Á C S M E G Y E

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a népi politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. B Á C S M E G Y E

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A B Á C S M E G Y E

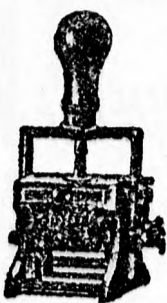
nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 hétig ingyen küldünk.

A. B Á C S M E G Y E

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számzógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.
A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítója.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

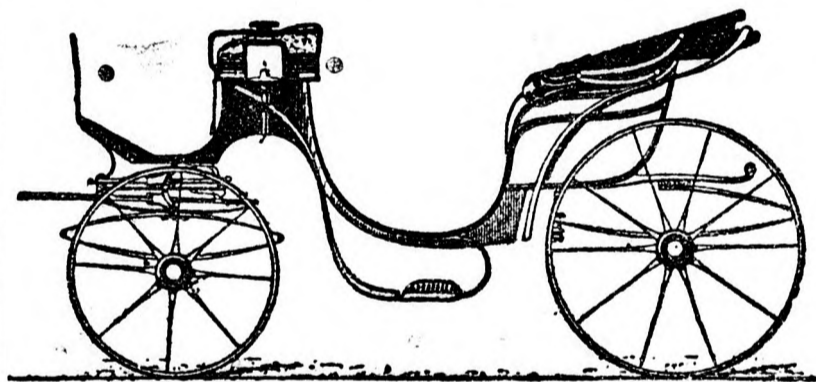

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó
ipartelep

S Z E G E D,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.** Mindezek előrebocsátása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek. Képes árjegyzék ingyen.
Átalakításokat jutányosan készítek.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és diszitési műintézet

• BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM. •

Elvállalunk mindenféle **festészeti, mázó- és kárpitozási** (tapeta) diszitő munkálatokat, a legmodernebb kivitelben, **kastélyok, villák és lakások** számára. — **Kávéházak és éttermek** diszitése tekintetében szak-

ismeretünk különleges. A főváros legnagyobb kávéházainak diszitési munkálatait a mi cégünk végzi. — A **Nemzeti Szalon** és a **Szent-István-Társulat** termeit is mi diszitettük.

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.

Freystädtler Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: Báró Splényiné Freystädtler Flóra.

Az ismert budapesti milliomosleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével diszitett kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN
VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő